

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

כרך כג, תשל"ב

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

דרך ג' שבת ב, א: "אין מדליקין לא בלכש ולא בחוסן
 ולא בכלך ולא בפתילת האידן..."
 שבת ד, א: "אין טומנין לא בגפת ולא בזבל
 לא במלה ולא בסיד..."
 שבת ו, א: "לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא
 בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה..."
 שבת ו, ד: "לא יצא האיש לא בסוף ולא בקשת
 ולא בתריס..."

יוסף טובי

לעניין "צבת - צפת"

בקונטרס רכיה של "לשונו לעם", אדר תשל"ב, עמ'
 147-148, הביא פרופ' אפרים א' אורבך עדות ספרותית,
 שהאשכנזים בימי גדולתה של צפת במאה הט"ז ביטאו את שמה
 "צבת", על-פי דברי ר' מיכל מארפשטיק בהקדמתו לפירוש
 "מנחה חדשה" על פרקי אבות.

ברצוני לחזק עדות זו מתוך כתיבת שם העיר צבת
 במקום "צפת" בתחילת המאה ה"ז, כפי שאנו מוצאים פעמיים
 בפנקס ק"ק וורמייזא:

א. "היום יום ב' כ"ד סיון שס"א לפ"ק לקחנו שב כמ"ר
 יוסף בר דוד ז"ל אופנהיים ואני השפל יודא בן הר"ר משה

1. המובאות על פי David Kaufmann, R. Jair Chajjim

Bacharach, Trier 1894, עמ' 16, הע' 3 ועמ' 17, הע' 1.

שליט אופנהיים מ־ח אונגרישן דאגאטן ממצות מחצית השקל וממצות של מתן בסתר של א־י ושלחנו ע־י...מק' ורנקבורט לשלוח לעניי ארץ צבת טוב־ב ולעניי ירושלים וחברון־. ב. היום יום ב' כ־א סיון שס־ב לפק לקחנו הפרנס האלוף כמר וייברלן ובצירוף שפלותי ליווא אופנהיים שלשים אונגרישן דקוטן ממצות מחצית השקל ומצות מתן בסתר של א־י ושלחנו ע־י...מק' ורנקבורט לשלוח לעניי ארץ צבת טוב־ב ולעניי ירושלים וחברון־.

מן המובאות דלעיל רואים אנו, שאף נהגו לכתוב את שם העיר Frankfurt – ורנקבורט; וכן Phöbus – וייבש²; וכן Fagel – ואגיל³; וכן Friedburg – וידירבורג או ורידבורג ועוד. כלומר, אף כאן נכתב העיצור ב או מקבילו כדי לבטא את העיצור פ⁴.

2. שם, עמ' 17, הע' 1.

3. שם, עמ' 18, הע' 1 (מעמוד 17)

4. שם, עמ' 32, הע' 3.